

JAARVERSLAG 2017

OECUMENISCH AANDACHTSCENTRUM

Waar ieder mens gezien wordt

Schoolstraat 18, 2511 AX Den Haag
www.aandachtscentrumdenhaag.nl

VOORWOORD

Wie op het woord 'aandacht' zoekt op internet, komt spreuken tegen als 'Alles wat aandacht krijgt groeit', 'Aandacht is het grootste compliment dat je een ander kunt geven' en 'Aandacht is als zonneschijn'. Boeken met tekst en uitleg over deze spreuken worden te koop aangeboden. Vaak management- en spirituele boeken.

Het mooie van het Oecumenisch Aandachtscentrum is dat het daar niet draait om spreuken en boekenwijsheid. Nee, in het Aandachtscentrum vindt daadwerkelijk ontmoeting en aandacht plaats. Ontmoeting met en aandacht voor mensen die kwetsbaar zijn. Dit op basis van het christelijke gebod om je naaste te dienen.

In dit jaarverslag leest u alles over het reilen en zeilen van het Aandachtscentrum in 2017. Het kleine wonder van ontmoeting, aandacht en dienstbaarheid in alle kwetsbaarheid, kan alleen dankzij de geweldige inzet en betrokkenheid van onze vrijwilligers en onze beroepskrachten: de pastor en de vrijwilligerscoördinator. Namens alle bij het Aandachtscentrum betrokken kerken van Den Haag, zijn wij hen als bestuur hier zeer erkentelijk en dankbaar voor.

Harrie van Bommel
Voorzitter bestuur

op voorpagina: icoon van Anne Pauline Goedhart

VAN HET BESTUUR

Het Aandachtscentrum kent een unieke organisatiestructuur die inherent is aan zijn functie: aandacht geven. Aandacht geven door onbevangen voor de ander open te staan. Zo'n instelling is alleen mogelijk als vertrouwen de basis is van waaruit het Aandachtscentrum opereert. Dat is dan ook de reden dat de medewerkers (vrijwilligers) samen met de pastor het in hoge mate voor het zeggen hebben in het Aandachtscentrum en dat het bestuur op 'afstand' bestuurt.

Op afstand besturen wil echter niet zeggen dat bestuur en vrijwilligers weinig of niets met elkaar delen. Integendeel. Zo vonden alle vijf bestuursvergaderingen van 2017 (19 januari, 14 februari, 10 mei, 5 september en 4 december) samen met de pastor en vrijwilligerscoördinator plaats. Daarnaast kwam de verbondenheid ook in een aantal andere gebeurtenissen tot uiting.

Een belangrijke gebeurtenis was het vertrek van onze pastor Plony de Jong. Na 10 jaar leiding aan de vrijwilligers en het Aandachtscentrum gegeven te hebben, vond ze het tijd om op te stappen. Als pastor was Plony al die jaren hét gezicht van het Aandachtscentrum. Onvermoeibaar en met grote toewijding heeft zij het Aandachtscentrum bekendheid gegeven, allereerst bij de bezoekers, maar ook in Den Haag zelf en daarbuiten. Zij heeft laten zien wat pastorale betrokkenheid voor medemensen kan betekenen. Op 29 juni hebben bestuur en vrijwilligers op grootse wijze afscheid van haar genomen om daarmee hun dankbaarheid jegens haar te tonen.

Het vertrek van Plony betekende dat het Aandachtscentrum op zoek moest gaan naar een nieuwe pastor. Via advertenties in verschillende media werd een oproep gedaan om voor de vacante baan van pastor in het Aandachtscentrum te solliciteren. Binnen zes weken kwamen er 21 antwoorden binnen. De sollicitatiecommissie, bestaande uit vertegenwoordigers van vrijwilligers, bestuur en mevr. Ineke Bakker, directeur Stek en secretaris Diaconie PGG, kozen zes kandidaten uit voor een nader gesprek. Vervolgens vond met drie ervan een tweede gesprek plaats. Uiteindelijk viel de keuze unaniem op mevr. Marina Sonneveld. In haar sollicitatiebrief schreef zij o.a.: *“Door de ervaringen in mijn werk heb ik geleerd dat er in het leven ‘trage vragen’ zijn. Voor mij als gesprekspartner zijn sleutelwoorden: veiligheid; nabijheid en zonder oordeel luisteren naar hetgeen gezegd moet worden. Vaak is het enige dat er gevraagd wordt samen te verduren. Het leven is minder maakbaar dan beleidsmakers ons willen laten geloven.”* Op 1 juni trad de nieuwe pastor in dienst van het Aandachtscentrum. Van meet af aan handelde zij overeenkomstig haar bovenstaande woorden.

Half januari trad Ludger Brummelaar toe tot het bestuur van het Aandachtscentrum waar hij als opvolger van Ria Vedder, de taak van penningmeester op zich nam. Het bestuur werd zo weer compleet.

In 2017 besteedde het bestuur veel tijd aan veiligheidsaspecten van het gebouw en de medewerkers. Het ging daarbij om zaken als brandveiligheid, verzekeringen en rookbeleid. Juist omdat dit laatste ook nauw met de gewoonten van de bezoekers verbonden was, vroeg aanscherping van beleid daarover afstemming met de pastor (Plony de Jong) en de vrijwilligers-coördinator (Kitty Mul). In goed overleg, waarbij, binnen het raamwerk van de unieke structuur van het Aandachtscentrum, taken en verantwoordelijkheden van bestuur

enerzijds en pastor en coördinator anderzijds aan de orde kwamen, werden oplossingen gevonden waar iedereen zich in kon vinden. Met ingang van 1 september werd het Aandachtscentrum rookvrij.

Anno 2017 zijn de omstandigheden waaronder het Aandachtscentrum werkt niet meer te vergelijken met 1983, het jaar waarin het Aandachtscentrum werd opgericht. Dat is ook voor het bestuur een punt van zorg, met name waar het de instroom van nieuwe vrijwilligers en de continuïteit van de vrijwilligerscoördinator betreft. Het bestuur heeft zichzelf een inspanningsverplichting opgelegd om voor beide problemen een bevredigende oplossing te vinden.

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat in 2018 het Aandachtscentrum 35 jaar bestaat. Bij de in het najaar ingestelde 'Lustrumcommissie', bestaande uit vertegenwoordigers van vrijwilligers en bestuur, ligt al een draaiboek klaar om in april 2018 deze bijzondere gebeurtenis o.a. met een feestelijk ontbijt voor de bezoekers en een symposium over "De waarde van aandacht" voor belangstellenden te vieren. Via het symposium wil het Aandachtscentrum mensen ook interesseren voor haar werkwijze.

Een heuglijk feit in 2017 was de beslissing van het bestuur van de Kloosterkerk om het lidmaatschap aan te vragen van de Vereniging Oecumenisch Centrum voor Informatie en Ontmoeting. Op de algemene ledenvergadering van 15 maart a.s. zal het verzoek van de Kloosterkerk aan de vergadering worden voorgelegd met de vraag daarmee in te stemmen.

Het bestuur dankt iedereen die zich in 2017 op onbaatzuchtige wijze ingespannen heeft om het werk van het Aandachtscentrum mogelijk te maken. Daarnaast wil het bestuur ook iedereen bedanken die met zijn of haar geldelijke giften dit werk ondersteund heeft.

Samenstelling bestuur per 31 december 2017:

Harrie van Bommel, voorzitter

Theo van Woerkom, secretaris

Ludger Brummelaar, penningmeester

Monique van Setten, lid

Sara de Weerd, lid

Theo van Woerkom, secretaris

Financiële exploitatie over het kalenderjaar 2017

Het afgelopen jaar hebben wij niet geheel kostendekkend kunnen afsluiten. De uitgaven waren een kleine € 10.000 hoger dan de inkomsten. Ondanks een aantal giften en bijdragen zijn de terugkerende kosten van de exploitatie en bedrijfsvoering en een aantal eenmalige uitgaven ten laste gekomen van de beschikbare reserve.

In het komende jaar zal daarom extra aandacht worden besteed aan het nog beter aantrekken van fondsen en giften. Zo zal getracht worden om voor specifieke vervangingen, bijvoorbeeld de verouderde computers geld te verwerven maar ook de kosten van koffie zullen wij proberen gesponsord te krijgen. Aan de lidkerken zal gevraagd worden om een geactualiseerde bijdrage.

Komend jaar zullen ook middelen worden vrijgemaakt om medewerkers en bezoekers in een veilige omgeving te ontvangen. Dit is nodig omdat we in de afgelopen jaren een toenemende tendens zien dat niet alle bezoekers in alle omstandigheden voor rede vatbaar zijn. Dat vergt van ons dat wij ons daar beter op voorbereiden door onze mensen daarvoor toe te rusten.

Ludger Brummelaar, penningmeester

VAN DE COORDINATIECOMMISSIE (CC)

De waarde van aandacht

In de wijze waarop het Aandachtscentrum functioneert wordt zichtbaar dat geloven óók doen is. Afkomstig uit verschillende kerkelijke richtingen deelt men de overtuiging dat barmhartigheid en liefde voor de naaste de kern vormen van het christelijk geloof.

De uitwerking van deze gedachte is zichtbaar in de toewijding van medewerkers naar elkaar en de bezoekers. Er is midden in de gejaagde onverschilligheid van een grote stad een plek gecreëerd, waar iedereen binnen kan komen voor koffie, thee en gezelligheid. Het is een plek waar mensen 'op verhaal' kunnen komen.

De aandacht en zorg worden direct bij binnenkomst zichtbaar: bloemen op tafel, kunst aan de muur, een aquarium en muziek op de achtergrond. Iedere bezoeker wordt hartelijk ontvangen bij binnenkomst en ieder wordt bij zijn naam genoemd.

De bezoekers van het Aandachtscentrum zijn vaak bekend met de donkere harde kant van het leven. Wanneer we luisteren naar de verhalen horen we vaak hoezeer het donker in hun leven aanwezig is. Alcohol en drugs kunnen tijdelijk vergetelheid bieden, maar het blijft erg donker. Niemand kan alleen maar in duisternis leven; ieder mens zoekt naar licht. We willen met onze gastvrijheid een 'vluchtheuvel' zijn voor de bezoeker.

2017 was een bijzonder jaar. Plony de Jong, die als pastor aan het Aandachtscentrum verbonden was, nam na 10 jaar afscheid. Ze heeft bijzonder veel betekend door haar verbindende- en leiderschapskwaliteiten. Haar betrokkenheid heeft een blijvend stempel gezet op het Aandachtscentrum.

Plony de Jong werd in juni 2017 opgevolgd door Marina Sonneveld.

Bezoekers m/v

Zoals hierboven aangegeven willen we een gastvrije plek zijn waar iedereen zich welkom voelt zonder verwijzing, intake of protocol. We noteren alleen de voornaam van bezoekers en verder registreren we niet. In 2017 is een stijging van het aantal bezoekers vastgesteld: we noteerden bijna 11.000 bezoekers (vergelijk 10.000 in 2016). Hiervan bestaat een deel uit vaste bezoekers: mensen die meerdere malen per week bij ons binnen komen. Per dag komen er tussen de 35 en 50 bezoekers. Ongeveer driekwart van onze bezoekers is man. In toenemende mate is er sprake van mensen met een niet-Nederlandse achtergrond. We willen een aantal landen van herkomst noemen om een indruk te geven van de grote

culturele diversiteit: Kenia, Somalië, Egypte, Afghanistan , China, Marokko, Turkije, Griekenland, Spanje, Portugal, Rusland, Polen, Roemenië, Bulgarije, Oekraïne.

Veel van onze bezoekers zijn dak- of thuisloos. Zij hebben vaak te maken met verslaving, psychiatrische problematiek, verstandelijke beperking, lichamelijke en financiële problemen. Door een opeenstapeling van deze problemen leeft men vaak aan de rand van de samenleving. Contact met familie, buurt en vrienden bestaat niet of nauwelijks. In het Aandachtscentrum vinden mensen vertrouwde gezichten: er is altijd een groep mensen die elkaar opzoekt en er worden verhalen verteld. Andere bezoekers zijn doodmoe na een doorwaakte nacht op straat of in de nachtopvang en zoeken een rustiger plek in de huiskamer om uit te kunnen rusten.

Activiteiten

Het Aandachtscentrum is een huiskamer in de stad. In onze huiskamer staat een goede piano waar regelmatig gebruik van gemaakt wordt. Soms wordt er luidruchtig geïmproviseerd, maar er zijn ook bezoekers die muziek van Schubert en Mozart spelen. De huiselijke sfeer wordt verder benadrukt doordat er regelmatig spelletjes worden gespeeld. Samen spelletjes doen is ontspannend, maar is tegelijkertijd een goede manier om contact te maken met mensen die nauwelijks Nederlands spreken.

Iedere dag wordt er in de voorruimte van de huiskamer gepuzzeld. Op woensdagmiddag vindt het vaste zanguurtje plaats. Op donderdagmiddag wordt er door een aantal bezoekers geschilderd.

Middagebed

In het hart van het Aandachtscentrum bevindt zich een plek om te vieren en te bezinnen: de stilleruimte. De ruimte is gedurende de hele dag open en ieder die dat wenst kan een kaarsje opsteken of bidden. Er vinden soms gesprekken plaats die rust vragen en waarbij gebeden wordt. Ook is er een hoekje waar overleden bezoekers en medewerkers worden herdacht. Bovendien ligt er een boek waar mensen hun gebeden in kunnen schrijven. Op dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag vindt er om 13.00 uur een moment van bezinning plaats in de stilleruimte. Iedereen die daartoe behoefte voelt kan hierbij aanwezig zijn. De vieringen verlopen volgens een vast schema. De paaskaars wordt ontstoken als teken van het licht van Christus in onze wereld.

Daarna lezen we met elkaar teksten die verbonden zijn met het kerkelijk jaar. Tijdens de viering is er gelegenheid voor een ieder om een kaarsje aan te steken. De kaarsjes worden aangestoken aan de paaskaars en men kan een intentie uitspreken. Daarin klinkt steeds weer het vertrouwen dat de Eeuwige met ons gaat.

Dit vertrouwen spreekt ook uit de gebruikte teksten, waarvan ik er hieronder één wil geven:

*Behoed en bewaar jij ons lieve God.
Wijs jij ons de goede wegen.
Wil in de woestijn het manna zijn.
Omgeef jij ons met je zegen.*

Tijdens de viering wordt het Onze Vader gebeden en tenslotte geven we elkaar de vredewens.

Het stiltecentrum is een bijzonder waardevolle plek waar we steeds weer inspiratie vinden en met elkaar ons geloof kunnen delen (welke verschillende kleuren dit ook kan hebben).

Belangrijke momenten door het jaar

Driekoningen

Door het jaar heen helpen de kerkelijke feesten ons om onze gastvrijheid vorm te geven.

Het jaar begint met de viering van Driekoningen. Er worden dan pakketten aan de bezoekers uitgedeeld met zoute en zoete lekkernijen. Het inkopen van het snoep, het klaarmaken van de pakketten: uit alles spreekt liefdevolle aandacht.

Deze cadeaus worden mogelijk gemaakt door een 'AC welgezend fonds'. Het samenstellen van de inhoud en de inkoop wordt door een aantal medewerkers gedaan.

Pasen

De viering op 2^e paasdag werd verzorgd door Merlin Hoogdalem als onderdeel van de stage die hij van 22 februari tot 30 juni liep in het Aandachtscentrum. Dit in het kader van zijn studie levensbeschouwing aan de Fontys Hogeschool in Tilburg.

Hij koos voor de tekst uit Johannes 20: 11-18, waarin wordt beschreven hoe Maria de opgestane Heer ontmoet. In vers 18: "Maria ging naar de leerlingen en zei tegen hen: 'Ik heb de Heer gezien!' En ze vertelde alles wat hij tegen haar gezegd had."

Merlin stelde de bezoekers de vraag: "Wat deden/doen jullie eigenlijk met Pasen?" waarna een groeps gesprek ontstond. Vervolgens kreeg ieder die dat wenste de gelegenheid om een kaarsje aan te steken aan de nieuwe Paaskaars. Heel wat bezoekers maakten hier gebruik van.

Sint Nicolaas

Met Sint Nicolaas worden er chocoladeletters uitgedeeld

Advent en kerst

In de adventsperiode leven we toe naar het licht dat met de komst van Christus in de wereld is gekomen. We versieren een adventskrans met dennengroen en vier kaarsen. Iedere week wordt een extra kaars ontstoken. Verder worden kerstbomen versierd, staan er kerststukjes op tafel en hebben we op verschillende plaatsen een kerststal uitgesteld.

Op tweede kerstdag is iedereen welkom voor een kerstviering. We zitten in een grote kring en eten kerstbrood, chocola en andere zoetigheden. Dit jaar werd door bezoekers uit de Bijbel gelezen. In het evangelie van Lucas wordt gesproken over herders die werden verrast door een groot licht van de engelen die over de geboorte van Jezus vertelden. We spraken met elkaar over soortgelijke ervaringen in ons eigen leven. Daarna volgde een kerstverhaal van Godfried Bomans. Tussendoor zongen we de bekende kerstliederen terwijl één van onze medewerkers voor pianobegeleiding zorgde.

Bezoekersuitje

Ook in 2017 konden onze bezoekers weer van een dagje uit genieten. We vertrokken met rondvaartboten door de grachten van Den Haag en werden na anderhalf uur bij Madurodam afgezet. Daar konden we een broodmaaltijd gebruiken en de miniatuurstad bekijken.

Het was een zonovergoten dag en iedereen had het goed naar zijn zin. Tenslotte werden we in de bus naar het Malieveld gereden waar de pannenkoeken klaarstonden.

Communicatie

Intern

Iedere maand verschijnt er een korte update van het reilen en zeilen binnen het Aandachtscentrum: **Onder de Aandacht**. Het gaat hierbij om een samenvatting van de vergadering van het Coördinatie team, waarin verschillende werkgroepen zitting hebben. Voor de overdracht van dagelijkse zaken is er het **logboek** en in 2017 kwam twee maal **A Say** uit: ons huisblad met inhoudelijke zaken rondom ons werk.

Medewerkendenavonden

Gedurende het jaar worden er avonden georganiseerd voor de medewerkers. Deze avonden zijn bedoeld om de onderlinge band tussen de medewerkers te versterken en hen kennis te laten nemen van de wereld waarin veel onze bezoekers leven en hen daarvoor toe te rusten.

In januari vertelden Erwin Beune en Patricia Santman, beide verpleegkundig specialist bij Parnassia, over hun werk als lid van het team O.G.G.Z. (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg). De mensen die bij Parnassia komen, (en deels ook als bezoekers bij ons) willen soms geen zorg. Erwin en Patricia proberen vertrouwen op te bouwen waarna zorg vaak wel mogelijk is.

In februari vond de jaarlijkse Medewerkendenraad plaats. Het conceptjaarverslag 2016 werd besproken en alle aanwezigen werden gepolst over hun standpunt ten aanzien van het afschaffen van het roken in het Aandachtscentrum.

In april gaf Theo van Woerkom, secretaris van het bestuur van het Aandachtscentrum en emeritus-neuroloog, een boeiende lezing over het functioneren van onze hersenen.

In mei vertelde Kitty Mul over geweldloze communicatie en liet via oefeningen ervaren hoe snel we - zonder te checken - invullen wat een ander voelt en denkt.

In juni was het afscheid van pastor Plony de Jong. Tien jaar lang was zij de spil van het Aandachtscentrum. Het werd een zeer feestelijke dag, waarbij duidelijk werd hoezeer iedereen haar waardeert. Veel (oud)bezoekers en medewerkers kwamen afscheid nemen; er was een feestelijk programma met toespraken, cabaret en liedjes en ten slotte een heerlijk Mexicaans diner bij het restaurant achter het Aandachtscentrum.

Na de zomer begonnen we in september met het traditionele en zeer gezellige kaasfondue. Daarna voerde onze collega en kunsthistorica Hanny Faber ons door de Europese kunstgeschiedenis met een inspirerende lezing over bloemstillevens.

In oktober vonden onze tweejaarlijkse bezinningsdagen plaats. We waren te gast in bezinningscentrum Emmaus, een voormalig klooster in Helvoirt. Het waren goede en volle dagen. Een kleine groep bestaande uit de twee beroepskrachten en drie medewerkers, had de dagen voorbereid. Het thema was 'Samen'. Dit 'samen' hebben we in allerlei werkvormen verkend: visitekaartjes maken, collages maken met waardeloze materialen, zingen en dansen, bibliodrama, een wandeling maken en ondertussen van gedachte wisselen over een kaartje wat je gekozen had. Verhalenvertelster AnneMargriet Veldhorst nam ons mee met Ruth en Naomi, die samen op reis gingen en een nieuw leven opbouwden. Uit de evaluatie bleek hoe iedereen genoten had en zich verbonden had gevoeld met elkaar. Bovendien werd weer duidelijk dat de ontmoetingen met bezoekers voor iedere medewerkende van het Aandachtscentrum betekenisvol zijn.

In december werd het jaar afgesloten met de Adventsviering voor de medewerkers. Iedereen had wat meegenomen zodat we konden genieten van een feestelijke maaltijd. We lazen over de tijd rond de geboorte van Jezus. Het verhaal werd ondersteund door het muzikale optreden van 'Canto Dulce'. Twee zangeressen en een pianist lieten ons onder andere genieten van een prachtige vertolking van Ave Maria. We zongen met elkaar ook nog enkele bekende kerstliederen.

De bijeenkomsten stimuleren de onderlinge verbondenheid en maken dat medewerkers met elkaar een hecht team kunnen vormen.

Extern

Het is van groot belang de bekendheid van het Aandachtscentrum te vergroten en bestaande contacten te onderhouden. In 2017 zijn op dit gebied diverse activiteiten ondernomen.

- Op 9 januari ontvingen we ruim 30 mensen van de *Lionsclub* Den Haag. Een goede gelegenheid voor Plony de Jong en enkele medewerkers om over het Aandachtscentrum te vertellen. De kennismaking werd afgesloten met een eenvoudige maaltijd (verzorgd door de Lions via een cateraar). Het was een zeer geanimeerde bijeenkomst met veel waardering voor ons werk.
- 25 januari was er een informatief gesprek met Mathias Wenzel van *stichting Zebra* (Welzijnsorganisatie Zebra is actief in de Haagse wijken Centrum, Schilderswijk en Transvaal.)
- 29 januari organiseerde 'Kerk in Den Haag' voor de tweede keer haar nieuwjaarsbijeenkomst in het Aandachtscentrum: goed bezocht en geanimeerd.
- 10 maart vond een bijeenkomst plaats met het *netwerk DAK* in de Pauluskerk in Rotterdam. Hierbij was een presentatie 'Meer dan een dak'. Theo van Woerkom en Plony de Jong waren er namens het Aandachtscentrum bij.
- 24 maart vond een gesprek plaats met twee mensen van *Straatteam*. Het ging hierbij om een pilot waarbij mensen in een probleemsituatie actief worden bezocht.
- 23 mei vond een bijeenkomst plaats van de *Binnenstadspastores* in de Elandstraatkerk.
- In juni maakte de nieuwe pastor Marina Sonneveld kennis met het Leger des Heils in de Wagenstraat. Verder bezocht zij Reakt en Kompassie.
- 15 juni Zomerborrel / Ontmoeting leden HGK (*Haagse Gemeenschap van Kerken*)
- 21 juni was er een gesprek met de coördinator van 'Stem in de Stad' in Haarlem (een collega inloophuis)
- Op 28 juni was er een Kerkelijke *ontmoeting met de nieuwe burgemeester* in de Grote Kerk van den Haag. Het idee was een panelgesprek met de burgemeester te organiseren, waarin de verschillende kerkelijke organisaties zich presenteerden. Wegens tijdgebrek van de burgemeester kon dit idee niet worden uitgevoerd. De burgemeester heeft wel kennisgemaakt met een aantal organisaties, waaronder het Aandachtscentrum!

- We waren aanwezig bij de *interreligieuze ontmoetingsbijeenkomst* op 3 juli. Deze bijeenkomst werd geopend door Rabin Baldewsingh, wethouder Sociale Zaken, Werkgelegenheid, Wijkaanpak en Sport. Het thema was 'eenzaamheid; wat te doen met mensen die uit de boot dreigen te vallen?'
We hoorden hoeveel er in Den Haag op dat gebied gebeurt, vanuit hindoestaanse, islamitische of christelijke richtingen.
- 20 september werd deelgenomen aan een lunch met de *Binnenstadspastores*.

- *Vredesfeest* op zondag 24 september. De organisatie was in handen van de vredesambassades van PAX (waaronder het Haags Vredesinitiatief en Multicultureel Ontmoetingscentrum Schilderswijk) in samenwerking met het Stads klooster. Een dag waarop zeer diverse religieuze groeperingen elkaar kunnen ontmoeten en leren kennen. Medewerkers van het Aandachtscentrum schonken op deze dag koffie en thee.
- *Lunch met de burgemeester* op 27 oktober. Als vervolg op de eerdere ontmoeting in de Grote Kerk, heeft de burgemeester tijdens een lunch in het Stads klooster de diverse kerkelijke organisaties ontmoet. Het werd een vruchtbare ontmoeting.
- Deelname aan *netwerkdag van DAK*, dit jaar in Haarlem op 2 november.
- *Ontvangst leden van de Maranathakerk* op 10 november als dank voor een gift, bekostigd met opbrengst van de jaarlijkse Bazaar.
- Regelmatig participeren aan bijeenkomsten van de *Community tegen eenzaamheid*. Allerlei organisaties en instellingen in Den Haag hebben de handen ineen geslagen om te proberen iets te doen aan de grote eenzaamheid die veel mensen ervaren. Op 24 november vond er een bijeenkomst met o.a. Haagse middenstanders plaats over hoe eenzaamheid te signaleren.
- *Sociale kruidenier*: het Aandachtscentrum was aanwezig bij de opening van dit initiatief op 12 december. In plaats van het uitdelen van de pakketten, wil men in Zuidwest klanten van de voedselbank in een oude SRV wagen hun eigen boodschappen laten doen.

We zijn blij met alle verbondenheid in het Haagse leven, We proberen ons daarbij voortdurend in te zetten om ons werk in het Aandachtscentrum onder de aandacht te brengen.

De CC bestond uit: Hanneke Veldhorst (tot mei 2017) , Hanny Faber (voorzitter), Jan Willem Thijs, Judith Reuter, Kitty Mul, Plony de Jong (tot 1-7), Marina Sonneveld (vanaf 1-6).

Van de Werkgroep Medewerkenden (WMW)

De WMW houdt zich bezig met het wel en wee van de medewerkers, zowel op persoonlijk vlak als in onze organisatie. We proberen aandacht te hebben voor zieke medewerkers en we dragen zorg voor toerusting in de vorm van medewerkersavonden en intervisie. Dit doen we, in samenwerking met de leden van de Coördinatie Commissie (CC).

2017 was het jaar van het afscheid van pastor Plony de Jong en de komst van Marina Sonneveld, de nieuwe pastor. Ook in de WMW was een wisseling van de wacht: Yvonne Korteweg nam, na jaren van grote inzet, afscheid. Elisabeth de Gaay Fortman is voor haar in de plaats gekomen. De WMW is dit jaar zes keer bij elkaar geweest. Alle leden van de Werkgroep hebben medewerkers, die ziek waren of afscheid namen, thuis bezocht.

De medewerkers

Het Aandachtscentrum heeft momenteel 38 vaste medewerkers, die zich - zo mogelijk -wekelijks inroosteren. Daarnaast zijn er twee vaste invalkrachten en mensen die zich voor een bepaalde activiteit beschikbaar hebben gesteld. Mieke Keane is er iedere

donderdagmiddag om met bezoekers te schilderen. Caroline Wassenaar verzorgt op woensdagmiddag het zanguurtje

Paul Bolle houdt de website bij en op Jos Eijgermans kunnen we altijd een beroep doen voor de techniek op medewerkendenavonden. Wil Hoek deed de kaart inkoop tot oktober; Jacomina Zegers heeft deze taak van haar overgenomen.

Evaluatiegesprekken

Het is een goed gebruik om eens in de twee jaar een evaluatiegesprek met iedere medewerkende te hebben. De gesprekken gaan over het persoonlijk leven, het contact met de bezoekers, de samenwerking met de andere vrijwilligers, communicatie, verbeterpunten, spiritualiteit en nieuwe ideeën. De evaluatiegesprekken worden verzorgd door de vrijwilligerscoördinator en de leden van de WMW.

Afscheid

Twee oud-medewerkenden zijn afgelopen jaar gestorven: Arie van Diemen en Arie Vaandrager; beiden waren tot op hoge leeftijd actief in het Aandachtscentrum. Dat ze zeer geliefd waren, bleek uit het grote aantal medewerkenden dat aanwezig was bij hun uitvaart. Riet Strubben en Joke Lugtigheid hebben om gezondheidsredenen afscheid genomen. Alie Visser, Marianne Le Griep en Cor Franke, allen boven de tachtig, vonden hun leeftijd en verminderde energie reden om te stoppen. Marian Nijenhuis kreeg het te druk met kinderen en kleinkinderen. Wil Hoek stopte met de inkoop van de kaarten omdat ze had besloten een nier te doneren en niet wist hoe de operatie en haar herstel zou verlopen. Gelukkig is alles heel voorspoedig gegaan!

Gerard Zwaard verhuisde naar Nijmegen. Onze Syrische vluchteling, Maher, kreeg het steeds drukker met Nederlandse lessen en kon zijn opleiding niet langer combineren met zijn werk in het Aandachtscentrum. Van allen hebben we op gepaste wijze – meer of minder uitbundig, naar gelang ieders eigen wens – afscheid genomen.

Dit jaar zijn sommige medewerkenden lange tijd ziek geweest. Met kaartjes, mailtjes, telefoontjes, bloemen en bezoeken hebben we geprobeerd uitdrukking te geven aan onze betrokkenheid.

Hanneke Veldhorst trad in mei terug als CC-lid. Vanaf 2012 heeft zij een grote bijdrage geleverd (o.a. notuleren van vergaderingen, betrokkenheid bij sollicitatieprocedure van

vrijwilligers coördinatoren, voorbereiding bezinningsweekend). Ze blijft betrokken bij het Aandachtscentrum door haar beschikbaarheid als invalkracht.

Nieuwe medewerkers

We blijven zoeken naar nieuwe medewerkers. We staan op de vrijwilligerssite van Den Haag Doet en zo nu en dan melden mensen zich via deze website maar de meeste medewerkers komen via mond-op-mondreclame bij ons. Het enthousiasme van onze medewerkers maakt vrienden en kennissen nieuwsgierig naar het Aandachtscentrum en soms resulteert dit in een verbintenis. Afgelopen jaar is Jan Oomen ons komen versterken! Op dit moment wordt een nieuwe medewerkende ingewerkt. Na de inwerkperiode wordt van beide kanten bekeken of dit leidt tot een verbintenis. Met vier kandidaten zijn dit jaar gesprekken gevoerd maar zij hebben zich om diverse redenen teruggetrokken.

Stagiaires

We hebben in 2017 twee stagiaires gehad. De ervaringen met stagiaires hebben ertoe geleid dat Theo van Woerkom (bestuurslid), Anneke Top (onderwijskundige) en Kitty Mul (vrijwilligerscoördinator) zijn gestart met het nader formuleren van een stagebeleid.

Intervisie

In januari 2017 zijn we een intervisiegroep gestart. Deze groep werd begeleid door Léontine de Bie van Total Learning, een coachings- en trainingsbureau. Negen medewerkers zijn vier keer bij elkaar geweest om met elkaar te praten en van elkaar te leren over hun ervaringen in het Aandachtscentrum. Er bleken twee belangrijke thema's te spelen: de veiligheid van de medewerkers en eensgezindheid in beslissingen van de medewerkers naar bezoekers. Alle deelnemers waren erg enthousiast over deze bijeenkomsten. Voor 2018 staan nieuwe bijeenkomsten gepland voor deze groep. Afgelopen najaar is de WMW bezig geweest om een tweede intervisiegroep samen te stellen die in januari 2018 van start gaat.

De WMW bestond dit jaar uit: Carien Pluimers, Yvonne Korteweg (tot 1-9), Elisabeth de Gaay Fortman (vanaf 1-7) en Kitty Mul (vrijwilligerscoördinator).

In en om het pand

Er zijn het afgelopen jaar twee belangrijke zaken gerealiseerd in het Aandachtscentrum die ingrijpend zijn voor de huisvesting:

- De vloerbedekking in het bezoekersgedeelte is vernieuwd. Hoewel de oude vloerbedekking nog niet zo heel lang geleden was aangebracht, was deze door alle niet te verwijderen vlekken duidelijk aan vervanging toe. Besloten is om een totaal andere vloerafwerking te kiezen die in ieder geval minder kwetsbaar voor vlekken en beter te reinigen is. Het is een kunststof lamellenvloer met houtmotief geworden. Om deze aan te brengen en de ondervloer te egaliseren moest het Aandachtscentrum wel een aantal dagen dicht, maar dit is tot een minimum beperkt gebleven. Het resultaat is geweldig. Dagelijks genieten bezoekers en medewerkers van de huiselijke sfeer, die daarmee ontstaan is.
- Vanaf 1 september mag er in het Aandachtscentrum niet meer gerookt worden. Voor veel medewerkers en bezoekers letterlijk een verademing. De bezoeker, die echt niet voor een korte wijle zonder een sigaretje kan, moet dan op straat roken of eventueel (ook niet ideaal) in het halletje. Omdat deze ruimte niet al te groot is, is besloten om de grote rode folderbak

te halveren en zo wat meer plek te creëren. Dit laatste is in eigen beheer gebeurd. Waarom hier zo uitgebreid op ingegaan? Omdat beide ingrepen zeer sfeerbepalend zijn.

Tenslotte dient vermeld te worden dat het buitenschilderwerk van het pand is gedaan en er een nieuwe voordeur is aangebracht. Deze werkzaamheden zijn door STEK (de beheerder van het pand) geïnitieerd. Overigens blijft het door de grote hoogte van de deur bij sommige weertypes lastig om alle sloten van de deur dicht te draaien.

Naast deze grotere aanpassingen zijn er geregeld kleinere klussen aan de orde. Zo zijn er na een rondgang van de brandweer door het pand twee brand-dekens aangebracht: één in de huiskamer en één in de keuken. Bovendien zijn alle batterijen van de rookmelders vernieuwd.

Jan Willem Thijs

VAN DE WERKGROEP TENTOONSTELLING ETALAGE EN AANKLEDING (TEA)

De TEA is ooit opgericht met twee doelen. Enerzijds wilden we de ruimte voor de bezoekers opfleuren met kunst. Anderzijds wilden we graag de aandacht van voorbijgangers in de drukke winkelstraat krijgen. Daarom zetten wij altijd een werk op een goed zichtbare plaats in de etalage. Vaak zien we dat mensen de etalage bekijken. Soms komt men daarna binnen om de kunst aan de muren te bewonderen. Een enkele keer worden mensen door een bezoek aan onze website op de expositie geattendeerd.

Belangrijk van de exposities is zondermeer dat bekendheid van het Aandachtscentrum wordt vergroot.

In 2017 zijn wij er weer in geslaagd exposities te organiseren: zowel met kunst aan de muur als met leuke en mooie objecten in de vitrine.

De volgende kunstenaars hebben geëxposeerd:

Roelie Willekes: plexiglasschilderingen, tekeningen en aquarellen.

Thessy de Ries: objecten, flexibel aardewerk.

Marita Beukers: collages van foto's. Spannend van samenstelling, maar altijd valt er iets uit te halen.

Jeanette Haenel: tekeningen gemaakt met viltstiften, kleurpotloden etc. Het meest opvallende in haar werk zijn de voorwerpjes waarmee ze haar werk versiert (o.a. verpakkingspapiertjes van Mozartkugeln en gekleurde knoopjes).

Loes, een van onze bezoekers: acryl schilderijen. Zeer gevarieerd van een kat en bloemen tot een zelfportret.

Bram en Wilma Schrier: Wilma heeft tijdens haar verre reizen veel gefotografeerd. Voor de expositie heeft zij foto's getoond met het thema 'vriendschap'. Van Bram waren er aardewerk voorstellingen van vissen, die in de vitrine werden getoond.

Mary Jansen: kleurrijke schilderijen op paneeltjes. Zeer gevarieerd werk. Wij hebben de vrouwenkopjes met koddige blikken en hoedjes geëxposeerd.

Marijke Jonkheer: aquarellen van bloemen. Zeer perfect en nauwgezet. In de vitrine hebben we olifanten van hout, zilver en brons getoond.

Anne Pauline Goedhart: Schilderingen op divers materiaal (w.o. kaftpapier en schuttinghout). In de vitrine toonden we trolachtige figuren van keramiek en fantasie figuren van drijfhout en theezakjes.

Wim Alphenaar: geschilderde kleurrijke portretten van mensen uit de hele wereld

De samenstelling van de leden van de TEA is gewijzigd doordat Margreet van Tongeren heeft besloten zich terug te trekken uit de TEA. Margreet heeft zich jarenlang ingezet voor de TEA. Margreet heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de prachtige exposities in het Aandachtcentrum. Zij wist steeds weer boeiende exposanten te vinden. Bovendien wist zij de andere medewerkers van de TEA te inspireren. We zijn enorm dankbaar voor de vele jaren waarin Margreet de TEA heeft geleid, We zullen haar inbreng erg missen.

De TEA bestond in 2017 uit: Ria Bontje, Margreet van Tongeren en Marinus Geradts. Jan Caro volgt Margreet van Tongeren op als lid van de TEA.